Uradni list
Evropske unije

SL
Serija C

C/2026/3467

24.7.2026

Mnenje Evropskega odbora regij – Obzorje Evropa: deseti okvirni program za raziskave in inovacije

(C/2026/3467)

Poročevalka:	Anne BESNIER (FR/PES), podpredsednica regije, Center – Dolina Loare
Referenčna dokumenta:	Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa za obdobje 2028–2034, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje rezultatov ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2021/695 COM(2025) 543 final Predlog sklepa Sveta o vzpostavitvi Posebnega programa za izvajanje okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa za obdobje 2028–2034, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje v okviru tega programa ter razveljavitvi Sklepa (EU) 2021/764 COM(2025) 544 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog spremembe 1

Uvodna izjava 11

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Misije EU, kot so določene v Uredbi (EU) 2021/695, bi morale omogočiti preobrazbeni in sistemski učinek na družbo s spodbujanjem interdisciplinarnega, medsektorskega, ***in*** čezmejnega sodelovanja na področju več politik. Za razvoj prelomnih tehnologij, storitev, proizvodov in socialnih inovacij, potrebnih za doseganje njihovih ambicioznih ciljev, bi se morale opirati na raziskave in inovacije. Misije EU pa bi morale pospešiti razvoj, širitev in uvajanje inovativnih rešitev ter pomagati ustvariti vodilne trge za nove proizvode in storitve. Z okvirnim programom bi se morale financirati raziskovalne in inovacijske dejavnosti misij, medtem ko bi uvajanje in širitev potekala prek drugih programov EU in nacionalnega financiranja.	Misije EU, kot so določene v Uredbi (EU) 2021/695, bi morale omogočiti preobrazbeni in sistemski učinek na družbo s spodbujanjem interdisciplinarnega, medsektorskega, čezmejnega ***in medregionalnega*** sodelovanja na področju več politik ***ter v celoti odražati posebne potrebe gorskih, podeželskih, otoških in drugih obrobnih regij***. Za razvoj prelomnih tehnologij, storitev, proizvodov in socialnih inovacij, potrebnih za doseganje njihovih ambicioznih ciljev, bi se morale opirati na raziskave in inovacije. Misije EU pa bi morale pospešiti razvoj, širitev in uvajanje inovativnih rešitev ter pomagati ustvariti vodilne trge za nove proizvode in storitve. Z okvirnim programom bi se morale financirati raziskovalne in inovacijske dejavnosti misij, medtem ko bi uvajanje in širitev potekala prek drugih programov EU in nacionalnega financiranja. ***Poleg tega bi morali biti mesta in regije sposobni delovati kot ključno okolje za preizkušanje in potrjevanje rešitev, ki so bile razvite v okviru misij EU, ter njihovo uvajanje v velikem obsegu, zlasti prek pilotnih in predstavitvenih projektov v realnih okoliščinah.***

Obrazložitev

Upoštevati je treba vse regionalne posebnosti, ne le čezmejne regije, temveč tudi pomorske, gorske regije itd. Z zagotavljanjem izrecnega medregionalnega sodelovanja se prepreči, da bi se naložbe v inovacije stekale le v že močna središča, ter bolje obravnavajo beg možganov in strukturne pomanjkljivosti v obrobnih regijah.

Predlog spremembe 2

Uvodna izjava 14

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Program bi moral okrepiti povezave med univerzami in inovacijskimi ekosistemi, vključno z zasebnim sektorjem.	***Okvirni program*** bi moral okrepiti povezave med univerzami in inovacijskimi ekosistemi, vključno z zasebnim sektorjem***, ter povezati lokalne in regionalne ekosisteme***.

Obrazložitev

Medsebojno povezovanje regionalnih ekosistemov bo spodbudilo hiter razvoj inovacij, okvirni program pa bi moral okrepiti te povezave.

Predlog spremembe 3

Uvodna izjava 15

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Evropski svet za inovacije (EIC) bi moral spodbujati globokotehnološke inovacije, ki ustvarjajo nove trge. S svojimi instrumenti bi moral prepoznati, razvijati in uvajati te globokotehnološke inovacije. EIC bi moral z dosledno in racionalizirano podporo zapolniti praznino v javni podpori in zasebnih naložbah za prebojne tehnologije in globokotehnološke inovacije. EIC bi si moral s svojimi instrumenti prizadevati za premostitev, povezovanje in pospešitev poti inovatorjev od raziskav do trga ter Uniji omogočiti, da ima vodilna podjetja na nastajajočih tehnoloških področjih, da bi dosegla svoje socialne in gospodarske cilje ter se izognila odvisnosti od drugih regij. EIC bi moral podpirati inovacije z visokim tveganjem in velikim potencialom ter podjetja, pri katerih je tehnološko, znanstveno, finančno, upravljavsko ali tržno tveganje tako veliko, da se še ne šteje, da so v celoti zmožna pridobiti bančno financiranje, in zato ne morejo pridobiti potrebne ravni naložb, da bi bila globalno konkurenčna.	Evropski svet za inovacije (EIC) bi moral spodbujati globokotehnološke inovacije, ki ustvarjajo nove trge. S svojimi instrumenti bi moral prepoznati, razvijati in uvajati te globokotehnološke inovacije. EIC bi moral z dosledno in racionalizirano podporo zapolniti praznino v javni podpori in zasebnih naložbah za prebojne tehnologije in globokotehnološke inovacije. EIC bi si moral s svojimi instrumenti prizadevati za premostitev, povezovanje in pospešitev poti inovatorjev od raziskav do trga ***tako, da se okrepijo povezave med ERC in EIC,*** ter Uniji omogočiti, da ima vodilna podjetja na nastajajočih tehnoloških področjih, da bi dosegla svoje socialne in gospodarske cilje ter se izognila odvisnosti od drugih regij. EIC bi moral podpirati inovacije z visokim tveganjem in velikim potencialom ter podjetja, pri katerih je tehnološko, znanstveno, finančno, upravljavsko ali tržno tveganje tako veliko, da se še ne šteje, da so v celoti zmožna pridobiti bančno financiranje, in zato ne morejo pridobiti potrebne ravni naložb, da bi bila globalno konkurenčna.

Obrazložitev

Odličnost raziskav, razvitih v okviru ERC, mora privesti do inovacij. Pred koncem raziskovalnega programa ERC je treba vzpostaviti povezavo s priložnostmi, ki jih ponuja EIC.

Predlog spremembe 4

Uvodna izjava 16

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Financiranje globokotehnoloških podjetij v razširitveni fazi v okviru sklada za podjetja v razširitveni fazi Scaleup Europe, napovedanega v strategiji za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi, ki obstaja ob začetku veljavnosti	Financiranje globokotehnoloških podjetij v razširitveni fazi v okviru sklada za podjetja v razširitveni fazi Scaleup Europe, napovedanega v strategiji za zagonska podjetja in

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
te uredbe, se izvaja pod pogoji, dogovorjenimi v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027. Vse financiranje podjetij v razširitveni fazi v okviru večletnega finančnega okvira za obdobje 2028–2034 bi moralo potekati v okviru Evropskega sklada za konkurenčnost.	podjetja v razširitveni fazi, ki obstaja ob začetku veljavnosti te uredbe, se izvaja pod pogoji, dogovorjenimi v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027. Vse financiranje podjetij v razširitveni fazi v okviru večletnega finančnega okvira za obdobje 2028–2034 bi moralo potekati v okviru Evropskega sklada za konkurenčnost. ***Pri tem bi morali biti OR ter lokalni in regionalni organi enakovredno in ustrezno vključeni v upravljanje Evropskega sklada za konkurenčnost, tudi tako, da bi bili vnaprej obveščeni o odločitvah glede načrtovanja programov in prihodnjih novih pobudah. Pri tem vključevanju je treba poskrbeti za uravnoteženo zastopanost različnih teritorialnih ravni, pri čemer je treba zagotoviti zastopanost najbolj oddaljenih regij.***

Obrazložitev

Različne teritorialne ravni morajo biti uravnoteženo zastopane, priznati pa je treba tudi posebno naravo najbolj oddaljenih regij, ki so opredeljene v členu 349 PDEU.

Predlog spremembe 5

Uvodna izjava 17

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Skupno raziskovalno središče (JRC) bi moralo še naprej zagotavljati neodvisne znanstvene dokaze in tehnično podporo za politike Unije skozi njihov celoten ciklus. Neposredne ukrepe JRC bi bilo treba izvajati prožno, učinkovito in pregledno, pri tem pa upoštevati potrebe politik Unije in zadevne potrebe uporabnikov JRC ter zagotavljati zaščito finančnih interesov Unije. JRC bi moral še naprej zagotavljati dodatne vire, ki jih lahko uporabi za podporo svojim znanstvenim in tehničnim dejavnostim.	Skupno raziskovalno središče (JRC) bi moralo še naprej zagotavljati neodvisne znanstvene dokaze in tehnično podporo za politike Unije skozi njihov celoten ciklus. Neposredne ukrepe JRC bi bilo treba izvajati prožno, učinkovito in pregledno, pri tem pa upoštevati potrebe politik Unije in zadevne potrebe uporabnikov JRC***, med katerimi bi morali biti države članice, regije in mesta,*** ter zagotavljati zaščito finančnih interesov Unije. JRC bi moral še naprej zagotavljati dodatne vire, ki jih lahko uporabi za podporo svojim znanstvenim in tehničnim dejavnostim. ***Posebno pozornost je treba nameni premostitvi vrzeli med cilji politike EU in njihovim izvajanjem na regionalni in lokalni ravni s krepitvijo povezovanja med raziskavami, inovacijami in uvajanjem na trg, vključno s podporo za razširjanje inovacij.***

Obrazložitev

Delo JRC je za regije zelo pomembno. Nadaljevati je treba skupno delo prek OR. S krepitvijo povezave med raziskavami in uvajanjem na trg se izboljšuje učinek, podpirajo regionalne inovacije in pomaga razširjati rešitve po vsej Evropi.

Predlog spremembe 6

Uvodna izjava 19

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Program bi moral podpirati evropske raziskovalne in tehnološke infrastrukture pri spodbujanju znanstvene in tehnološke odličnosti ter industrijske konkurenčnosti, tako	Program bi moral podpirati evropske raziskovalne in tehnološke infrastrukture pri spodbujanju znanstvene in tehnološke odličnosti ter industrijske konkurenčnosti, tako

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
da podpira kontinuiteto raziskovalnega in inovacijskega kroga od temeljnih do uporabnih raziskav vse do uvajanja v družbo in na trg.	da podpira kontinuiteto raziskovalnega in inovacijskega kroga od temeljnih do uporabnih raziskav vse do uvajanja v družbo in na trg ***prek regionalnih in nacionalnih meja ter v celotnem evropskem raziskovalnem prostoru (ERA)***. ***Zato bi bilo treba spremljati uvajanje, da se oceni geografska porazdelitev financiranja in prepreči nesorazmerna koncentracija.***

Obrazložitev

Predlog OR se podkrepi z mehanizmi teritorialnega spremljanja.

Predlog spremembe 7

Uvodna izjava 20

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Program bi moral izvajati konkretne ukrepe za podporo krepitvi zmogljivosti v državah širitve in krepitvi sodelovalnih povezav po vsej Uniji, s čimer bi se povečale raziskovalne in inovacijske zmogljivosti v državah širitve in državah v prehodu, kar bi vodilo k bolj povezanim in integriranim evropskim raziskovalnim in inovacijskim sistemom ter prispevalo k cilju, da se v raziskave in razvoj vloži vsaj 3 % BDP. Upravičene države članice iz obdobja 2021–2027 bi bilo treba za celotno trajanje programa razdeliti v dve skupini na podlagi indeksa pregleda stanja na področju inovacij in relativnega finančnega donosa na bruto nacionalni dohodek (BND), in sicer na podlagi naslednjih meril: (i) „države v prehodu“, katerih indeks sistema inovacijskih kazalnikov (2023–2025) je višji od 75 % povprečja Unije in katerih relativni finančni donos na BND (2021–2025) v okviru programa Obzorje Evropa je pozitiven; (ii) „države širitve“, vse druge države članice, ki so upravičene v obdobju 2021–2027.	Program bi moral izvajati konkretne ukrepe za podporo krepitvi zmogljivosti v državah širitve in krepitvi sodelovalnih povezav po vsej Uniji***, vključno z regijami in velemesti***, s čimer bi se povečale raziskovalne in inovacijske zmogljivosti v državah širitve in državah v prehodu, kar bi vodilo k bolj povezanim in integriranim evropskim raziskovalnim in inovacijskim sistemom ter prispevalo k cilju, da se v raziskave in razvoj vloži vsaj 3 % BDP. Upravičene države članice iz obdobja 2021–2027 bi bilo treba za celotno trajanje programa razdeliti v dve skupini na podlagi indeksa pregleda stanja na področju inovacij in relativnega finančnega donosa na bruto nacionalni dohodek (BND), in sicer na podlagi naslednjih meril: (i) „države v prehodu“, katerih indeks sistema inovacijskih kazalnikov (2023–2025) je višji od 75 % povprečja Unije in katerih relativni finančni donos na BND (2021–2025) v okviru programa Obzorje Evropa je pozitiven; (ii) „države širitve“, vse druge države članice, ki so upravičene v obdobju 2021–2027.

Obrazložitev

Zapolnitve inovacijske vrzeli v EU ne bi smeli obravnavati le na nacionalni ravni, saj bi se utegnila povečati vrzel med regijami. S priznavanjem vloge mest kot inovacijskih središč je mogoče okrepiti učinkovitost evropskega sistema raziskav in inovacij ter pospešiti razširjanje inovacij.

Predlog spremembe 8

Uvodna izjava 22

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Za okrepitev strateške avtonomije Unije in zagotovitev dolgoročne trajnostne gospodarske rasti je bistveno okrepiti njeno svetovno konkurenčnost ter hkrati zaščititi	Za okrepitev strateške avtonomije Unije in zagotovitev dolgoročne trajnostne gospodarske rasti je bistveno okrepiti njeno svetovno konkurenčnost ter hkrati zaščititi njena

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
njena strateška sredstva in interese, kot je opredeljeno v evropski strategiji za gospodarsko varnost[1]. S členom 136 Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509, kot je dopolnjen s členom 10 Uredbe (EU) XXX [Evropski sklad za konkurenčnost], se spodbuja konkurenčnost Unije in varuje njena gospodarska varnost. Uporaba teh določb za namene programa bi morala zagotoviti ustrezen pravni okvir, ki bi po potrebi omogočal določitev posebnih pogojev v zvezi s postopki dodeljevanja, ki spodbujajo konkurenčnost, ki temelji na raziskavah, ter ščitijo interese in strateško avtonomijo Unije, vključno z ukrepi za omejevanje udeležbe ali zaščito rezultatov ter zagotavljanje skladnosti in doslednosti s posebnimi pravili v okviru sklopov Evropskega sklada za konkurenčnost. Po potrebi bi bilo treba uporabiti pristop, ki temelji na tveganju, da se tveganja, povezana z raziskavami in inovacijami, opredelijo, ocenijo in obravnavajo s sorazmernimi in učinkovitimi ukrepi[2]. V skladu s členom 136 finančne uredbe bi morale za dobavitelje z visokim tveganjem iz varnostnih razlogov veljati omejitve upravičenosti.	strateška sredstva in interese, kot je opredeljeno v evropski strategiji za gospodarsko varnost[1]. S členom 136 Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509, kot je dopolnjen s členom 10 Uredbe (EU) XXX [Evropski sklad za konkurenčnost], se spodbuja konkurenčnost Unije in varuje njena gospodarska varnost. Uporaba teh določb za namene programa bi morala zagotoviti ustrezen pravni okvir, ki bi po potrebi omogočal določitev posebnih pogojev v zvezi s postopki dodeljevanja, ki spodbujajo konkurenčnost, ki temelji na raziskavah, ter ščitijo interese in strateško avtonomijo Unije, vključno z ukrepi za omejevanje udeležbe ali zaščito rezultatov ter zagotavljanje skladnosti in doslednosti s posebnimi pravili v okviru sklopov Evropskega sklada za konkurenčnost. Po potrebi bi bilo treba uporabiti pristop, ki temelji na tveganju, da se tveganja, povezana z raziskavami in inovacijami, opredelijo, ocenijo in obravnavajo s sorazmernimi in učinkovitimi ukrepi[2]. V skladu s členom 136 finančne uredbe bi morale za dobavitelje z visokim tveganjem iz varnostnih razlogov veljati omejitve upravičenosti. ***Mesta in regije morajo biti v inovacijskih ekosistemih priznani kot ključni akterji, ki prispevajo k razvoju, preskušanju, uvajanju in razširjanju rešitev v tesnem sodelovanju z industrijo in raziskovalnimi organizacijami.***
[1] Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu in Svetu o evropski strategiji za gospodarsko varnost, JOIN(2023) 20 final, Bruselj, 20. junij 2023.	[1] Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu in Svetu o evropski strategiji za gospodarsko varnost, JOIN(2023) 20 final, Bruselj, 20. junij 2023.
[2] Priporočilo Sveta z dne 23. maja 2024 o povečanju varnosti raziskav, C/2024/3510.	[2] Priporočilo Sveta z dne 23. maja 2024 o povečanju varnosti raziskav, C/2024/3510.

Obrazložitev

Mesta in regije so ključni za izvajanje in uvajanje inovacij. Spodbujajo sodelovanje med industrijo in akademskimi krogi za doseganje ciljev EU. Priznanje njihove vloge krepi ekosisteme in prispeva h konkurenčnosti, odpornosti in gospodarski varnosti po vsej Evropi.

Predlog spremembe 9

Uvodna izjava 25

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Program priznava podnebne spremembe kot enega največjih globalnih in družbenih izzivov ter podnebne ukrepe kot gonilo industrijske konkurenčnosti. Dejavnosti	Program priznava podnebne spremembe kot enega največjih globalnih in družbenih izzivov ter podnebne ukrepe kot gonilo industrijske konkurenčnosti. Dejavnosti

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
bi morale odražati pomen obravnavanja podnebnih sprememb v skladu z zavezami Unije za izvajanje Pariškega sporazuma.	bi morale odražati pomen obravnavanja podnebnih sprememb v skladu z zavezami Unije za izvajanje Pariškega sporazuma. ***Misije EU bi morale na podlagi novosti na področju raziskav okrepiti povezave z obsežnim uvajanjem, ponavljanjem in uporabo naložb, da bi čim bolj povečale njihov učinek na inovacijske ekosisteme, družbo, ekologijo in gospodarstvo povsod v EU.***

Obrazložitev

Cilj misij EU je doseči sistemski učinek v vseh delih Evrope. Novo znanje, ki temelji na raziskavah, razvoju in inovacijah, je bistvenega pomena. Mesta in regije že imajo ključno vlogo pri izvajanju. Krepitev povezav z uvajanjem in naložbami zagotavlja dejanske rezultate ter podpira konkurenčnost in družbene rezultate.

Predlog spremembe 10

Uvodna izjava 29

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Potrebni so podporni ukrepi za krepitev in boljše povezovanje inovacijskih ekosistemov. Takšni ukrepi bi morali podpirati organizacije in inovatorje pri ustvarjanju konkurenčnih, odpornih in povezanih inovacijskih ekosistemov ter izboljševanju okvirnih pogojev s sodelovanjem in izmenjavo znanja. Morali bi pomagati povezovati nacionalne, regionalne in lokalne ekosisteme z odpravljanjem ovir na enotnem trgu, kot so razdrobljenost trga, omejen dostop do kapitala in segmentirani nacionalni kapitalski trgi, počasno uvajanje inovacij ter premalo izkoriščeno javno naročanje inovativnih rešitev.	Potrebni so podporni ukrepi za krepitev in boljše povezovanje inovacijskih ekosistemov. Takšni ukrepi bi morali podpirati organizacije in inovatorje pri ustvarjanju konkurenčnih, odpornih in povezanih inovacijskih ekosistemov ter izboljševanju okvirnih pogojev s sodelovanjem in izmenjavo znanja. Morali bi pomagati povezovati nacionalne, regionalne in lokalne ekosisteme z odpravljanjem ovir na enotnem trgu, kot so razdrobljenost trga, omejen dostop do kapitala in segmentirani nacionalni kapitalski trgi, počasno uvajanje inovacij ter premalo izkoriščeno javno naročanje inovativnih rešitev. ***Obstoječa orodja, kot so regionalne inovacijske doline, pečat odličnosti, Interreg in prenovljena pametna specializacija (S3/S4), bi bilo treba ohraniti v naslednjem programu, skupaj z ustreznimi pobudami evropskih misij in vozlišči digitalnih inovacij, saj vsa spodbujajo mreženje med inovacijskimi ekosistemi. Te strategije bi morale biti obvezna sestavina pri opredeljevanju naložbenih prednostnih nalog programa na regionalni in medregionalni ravni. Posebno pozornost je treba nameniti vključevanju regij s slabšo strukturno povezanostjo v evropska omrežja znanja in inovacij, saj jim njihov položaj omejuje dostop do partnerstev, pretoka znanja in učinkov prelivanja.***

Obrazložitev

Okrepitev predloga spremembe OR in poudarek na posebnem primeru regij z manjšo strukturno povezljivostjo v evropskih omrežjih znanja in inovacij.

Predlog spremembe 11

Člen 2 – Opredelitev pojmov

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:	V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:
[...]	[...]
(23) „inovacijski ekosistem“ pomeni ekosistem, ki na ravni Unije združuje organizacije, katerih funkcionalni cilj je omogočanje tehnološkega razvoja in inovacij, in ki vključuje razmerja med materialnimi viri (kot so finančna sredstva, oprema in prostori, vključno z raziskovalnimi in tehnološkimi infrastrukturami), institucionalnimi subjekti (kot so visokošolske ustanove in podporne službe, raziskovalne in tehnološke organizacije, podjetja, vlagatelji – vključno z vlagatelji tveganega kapitala – in finančni posredniki) ter nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi subjekti, ki so organi odločanja in organi financiranja;	(23) „inovacijski ekosistem“ pomeni ekosistem, ki na ***lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter*** ravni Unije združuje organizacije, katerih funkcionalni cilj je omogočanje tehnološkega razvoja in inovacij, in ki vključuje razmerja med materialnimi viri (kot so finančna sredstva, oprema in prostori, vključno z raziskovalnimi in tehnološkimi infrastrukturami), institucionalnimi subjekti (kot so visokošolske ustanove in podporne službe, raziskovalne in tehnološke organizacije ***zdravstveni sistemi kot najugodnejša okolja za ustvarjanje znanja, potrjevanje in uvajanje inovacij***, podjetja, vlagatelji – vključno z vlagatelji tveganega kapitala – in finančni posredniki) ter nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi subjekti, ki so organi odločanja in organi financiranja;
(24) „trikotnik znanja“ pomeni vzpostavljanje mrež med izobraževalnimi institucijami, raziskovalnimi organizacijami in podjetji z namenom ustvarjanja inovacijskih ekosistemov, ki omogočajo oblikovanje inovacijskih postopkov od začetka inovacije do podjetniškega izobraževanja, ustanavljanja zagonskih podjetij in rasti podjetij v razširitveni fazi.	(24) „trikotnik znanja“ pomeni vzpostavljanje mrež med izobraževalnimi institucijami, raziskovalnimi organizacijami in podjetji z namenom ustvarjanja inovacijskih ekosistemov, ki omogočajo oblikovanje inovacijskih postopkov od začetka inovacije do podjetniškega izobraževanja, ustanavljanja zagonskih podjetij in rasti podjetij v razširitveni fazi***;***
	(25) „četverna vijačnica“ pomeni niz interakcij štirih glavnih akterjev v inovacijskem sistemu: znanosti, javnih organov, industrije in družbe.

Obrazložitev

Inovacijski ekosistemi se med seboj dopolnjujejo, zato je treba vse upoštevati v programu Obzorje Evropa. Čeprav je trikotnik znanja pomemben, ne smemo pozabiti na četverno vijačnico, ki omogoča vključitev družbe v znanost. Poleg tega se okrepi vloga zdravstvenih sistemov v inovacijskih ekosistemih, ki so resnična raziskovalna in inovacijska okolja, v katerih se pridobivajo dokazi, potrjujejo rešitve in pospešuje njihovo uvajanje, s čimer se izboljšuje povezava med tehnološkim razvojem in praktično uporabo v skladu s cilji EU.

Predlog spremembe 12

Člen 3 – Cilji programa

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Specifični cilji programa so:	Specifični cilji programa so:
— ustvariti visokokakovostno znanje, spretnosti in privlačne poklicne poti za raziskovalce ter podpreti uresničevanje Evropskega raziskovalnega prostora (ERP),	— ustvariti visokokakovostno znanje, spretnosti in privlačne poklicne poti za raziskovalce ter podpreti uresničevanje Evropskega raziskovalnega prostora (ERP),

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
— povečati obseg skupnih raziskav, izmenjave znanja in valorizacije na ravni EU ter na mednarodni ravni,	— povečati obseg skupnih raziskav, izmenjave znanja in valorizacije na ravni EU ter na mednarodni ravni,
— uskladiti prednostne naloge EU ter nacionalne in regionalne prednostne naloge za oblikovanje vseevropskega raziskovalnega in inovacijskega ekosistema,	— uskladiti prednostne naloge EU ter nacionalne in regionalne prednostne naloge ***na področju raziskav in inovacij*** za oblikovanje ***močnega*** vseevropskega raziskovalnega in inovacijskega ekosistema***, med drugim s krepitvijo dostopa do raziskovalne in tehnološke infrastrukture za industrijo, MSP in zagonska podjetja, da se podprejo inovacije, preskušanje, predstavitev in razširjanje rešitev***,
	— ***prispevati k rasti regionalnih in lokalnih inovacijskih ekosistemov od spodaj navzgor, tudi s krepitvijo povezav med njimi,***
	— ***spodbujati razvoj evropskih ekosistemov inovativnega podjetništva s podpiranjem ustanavljanja, rasti in širitve zagonskih podjetij ter njihove vključitve v lokalne, regionalne in evropske ekosisteme,***
— zmanjšati nacionalne in regionalne razlike v zmogljivostih, znanju, spretnostih in talentih na področju raziskav in inovacij za krepitev inovacijskih ekosistemov,	— zmanjšati nacionalne in regionalne razlike v zmogljivostih, znanju, spretnostih in talentih na področju raziskav in inovacij za krepitev inovacijskih ekosistemov ***in učinkovito podporo centrom odličnosti zlasti v manj razvitih, podeželskih in obrobnih regijah, pri čemer se kot merilo za odločitve o širitvi uporabi regionalni sistem inovacijskih kazalnikov***,
	— ***izboljšati položaj Unije na področju inovacij, s posebnim poudarkom na strateških tehnologijah in prelomnih inovacijah, olajšati širjenje inovativnih rešitev za spodbujanje konkurenčnosti in reševanje ključnih družbenih izzivov,***
	— ***povečati razširjanje in izvajanje misij EU z okrepitvijo njihove vloge pri mobilizaciji inovacij, naložb in usklajenega izvajanja v vseh sektorjih in na vseh ravneh upravljanja, kar bo prispevalo k epohalnemu preobrazbenemu učinku,***
— zmanjšati tveganje in mobilizirati več zasebnega financiranja raziskav in inovacij, zlasti za podporo globokih tehnologij ter širitev inovativnih zagonskih podjetij in MSP,	— zmanjšati tveganje in mobilizirati več zasebnega financiranja raziskav in inovacij, zlasti za podporo globokih tehnologij ter širitev inovativnih zagonskih podjetij in MSP,
	— ***prispevati k povečanju javnih in zasebnih naložb v raziskave in inovacije v državah članicah ter tako prispevati k doseganju skupnih odhodkov za raziskave in razvoj, ki bi znašali vsaj 3 % bruto domačega proizvoda (BDP) Unije,***

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	— ***spodbujati ponovno uporabo, prilagajanje in medregijski prenos inovativnih rešitev, ki so se izkazale za uspešne, zlasti med evropskimi mesti in regijami, da bi povečali učinek in nadgradljivost naložb Unije***
	— ***spodbujati spremljanje na podlagi regionalnih kazalnikov za merjenje udeležbe, učinkov in teritorialnega vpliva programa.***

Obrazložitev

Da bi EU dosegla svoje cilje, mora okrepiti izvajanje na terenu. V ta namen bi bilo treba poudariti vlogo raziskovalne in tehnološke infrastrukture pri regionalnih inovacijah. Izboljšanje dostopa za podjetja podpira MSP, krepi ekosisteme in povečuje inovacijsko zmogljivost v vseh regijah Unije. Predlagani so mehanizmi teritorialnega spremljanja. Regionalni sistem inovacijskih kazalnikov je preizkušeno orodje, ki temelji na podatkih in bolje odraža razlike na podnacionalni ravni kot zgolj kazalniki na nacionalni ravni, zato bi moral služiti kot merilo za odločitve o širitvi sodelovanja.

Predlog spremembe 13

Člen 4 – Struktura programa

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(c) Del III „Inovacije“ z naslednjimi komponentami, zlasti: (i) Evropski svet za inovacije (EIC), (ii) inovacijski ekosistemi, vključno z dejavnostmi povezovanja v okviru trikotnika znanja, tj. visokošolskega izobraževanja, raziskav in inovacij ter podjetij po vsej Uniji.	(c) Del III „Inovacije“ z naslednjimi komponentami, zlasti: (i) Evropski svet za inovacije (EIC), (ii) inovacijski ekosistemi, vključno z dejavnostmi povezovanja v okviru trikotnika znanja, tj. visokošolskega izobraževanja, raziskav in inovacij ter podjetij po vsej Uniji ***ter v regijah in mestih***.
(d) Del IV „Evropski raziskovalni prostor“ z naslednjimi komponentami, zlasti: (i) reforma in izboljšanje evropskega sistema raziskav in inovacij, (ii) raziskovalna in tehnološka infrastruktura, (iii) širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti.	(d) Del IV „Evropski raziskovalni prostor“ z naslednjimi komponentami, zlasti: (i) reforma in izboljšanje evropskega sistema raziskav in inovacij ***s sodelovanjem lokalnih in regionalnih organov ter uporabo pristopa upravljanja na več ravneh***, (ii) raziskovalna in tehnološka infrastruktura, (iii) širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti ***na vseh ravneh upravljanja***.

Obrazložitev

Raziskave in inovacije izvirajo iz regionalnih ekosistemov. Podpora razvoju teh ekosistemov in spodbujanje njihove medsebojne povezanosti bosta omogočila hiter razvoj najbolj konkurenčnih inovacij.

Predlog spremembe 14

Člen 8 – Alternativno, kombinirano in kumulativno financiranje

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Program se izvaja v sinergiji z drugimi programi Unije. ***Ukrep, ki je prejel prispevek Unije iz drugega programa, lahko prejme tudi prispevek v okviru tega programa.***	Program se izvaja v sinergiji z drugimi programi Unije ***ter nacionalnimi in regionalnimi programi ob upoštevanju pristojnosti regionalnih organov z zakonodajnimi ali strateškimi pristojnostmi za raziskave, inovacije in gospodarski razvoj v skladu z načeloma subsidiarnosti in upravljanja na več ravneh. Pojasniti je treba sinergije programa z Evropskim skladom za konkurenčnost in načrti za nacionalna in regionalna partnerstva.***

Obrazložitev

Splošno navajanje lokalnih in regionalnih oblasti ne omogoča razlikovanja med zelo različnimi institucionalnimi razmerami.

Predlog spremembe 15

Člen 12 – Evropski raziskovalni svet

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
ERC bo privabil najbolj nadarjene raziskovalce z vsega sveta in vzpostavil Unijo kot vodilno svetovno središče za raziskave in inovacije.	ERC bo privabil najbolj nadarjene raziskovalce z vsega sveta in vzpostavil Unijo kot vodilno svetovno središče za raziskave in inovacije. ***Oblikovan bo status evropskega raziskovalca v podporo odličnim raziskovalcem, ki jim bodo olajšane dejavnosti po vsej Evropski uniji.***

Obrazložitev

Odličnost raziskav je treba razvijati po vsej Evropi. Status evropskega raziskovalca, ki omogoča pot odličnosti in spodbuja stike med raziskovalci, bo okrepil rezultate raziskav in lahko prepreči beg možganov.

Predlog spremembe 16

Člen 14 – Skupno raziskovalno središče

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Skupno raziskovalno središče zagotavlja neodvisna in na dokazih temelječa znanje in znanost, s katerima se podpirajo politike EU, da bi bil njihov vpliv na družbo pozitiven.	Skupno raziskovalno središče zagotavlja neodvisna in na dokazih temelječa znanje in znanost, s katerima se podpirajo politike EU, ***kot tudi nacionalne in regionalne politike,*** da bi bil njihov vpliv na družbo pozitiven.

Obrazložitev

Delo JRC je za regije zelo pomembno. Nadaljevati je treba skupno delo prek OR.

Predlog spremembe 17

Člen 15 – Skupne raziskave

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
4. S programom se podpirajo dejavnosti za reševanje svetovnih družbenih izzivov na področjih krepitve demokratičnih vrednot in boja proti dezinformacijam, vključno s pravno državo in temeljnimi pravicami, spodbujajo družbeno-ekonomske preobrazbe, ki prispevajo k vključevanju in rasti, ter obravnavajo demografski in medgeneracijski izzivi, kar vključuje tudi vidik mladih ter upravljanje migracij in vključevanje migrantov.	4. S programom se podpirajo dejavnosti za reševanje svetovnih družbenih izzivov na področjih krepitve demokratičnih vrednot in boja proti dezinformacijam, vključno s pravno državo in temeljnimi pravicami, spodbujajo družbeno-ekonomske preobrazbe, ki prispevajo k vključevanju in rasti, ter obravnavajo demografski in medgeneracijski izzivi, kar vključuje tudi vidik mladih ter upravljanje migracij in vključevanje migrantov. ***V ta namen se družbene in humanistične vede, vključno s kulturnim in ustvarjalnim sektorjem, izrecno in ustrezno podpirajo v celotnem programu, tudi pri oblikovanju, izvajanju in uvajanju ukrepov na področju raziskav in inovacij, ki obravnavajo glavne družbene izzive.***
5. Program prispeva k misijam EU, zlasti tako, da se z njim opredelijo prednostni ukrepi za financiranje raziskav in inovacij, namenjenih ustvarjanju novega znanja ter razvoju novih tehnologij, storitev in proizvodov, ki so prilagojeni ciljem misij. Financiranje misij EU, vzpostavljenih na podlagi člena 8 Uredbe (EU) 2021/695, se dodeli na podlagi programov dela, ki zajemajo obdobje do proračunskega leta 2030.	5. Program prispeva k misijam EU, zlasti tako, da se z njim opredelijo prednostni ukrepi za financiranje raziskav in inovacij, namenjenih ustvarjanju novega znanja ter razvoju novih tehnologij, storitev in proizvodov, ki so prilagojeni ciljem misij. Financiranje misij EU, vzpostavljenih na podlagi člena 8 Uredbe (EU) 2021/695, se dodeli na podlagi programov dela, ki zajemajo obdobje do proračunskega leta 2030***, z večjim vključevanjem lokalnih in regionalnih oblasti v upravljanje teh misij***. ***Posebna pozornost bo namenjena vlogi mest in regij kot prostorov za uporabo inovativnih rešitev za obravnavanje mestnih izzivov, kot so stanovanja, socialna vključenost, trajnostna mobilnost, energetski prehod in odpornost proti podnebnim spremembam.***

Obrazložitev

Številni inovativni podjetniški projekti se soočajo s težavami pri dostopu do finančno močnega začetnega povpraševanja in operativnem potrjevanju svojih rešitev.

Predlog spremembe 18

Člen 17 – Inovacijski ekosistemi

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
1. S programom se podpirajo organizacije, da bi ustvarile konkurenčne, odporne in povezane inovacijske ekosisteme ter okvirne pogoje. V ta namen si je treba prizadevati za sinergije s programi Unije ter nacionalnimi in regionalnimi programi.	1. S programom se podpirajo organizacije, da bi ustvarile konkurenčne, odporne in povezane inovacijske ekosisteme ter okvirne pogoje***, kot so regionalne inovacijske doline***. V ta namen si je treba prizadevati za

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	sinergije s programi Unije ter nacionalnimi in regionalnimi programi. ***Poleg tega lokalne inovacije spodbujajo gospodarsko rast, izboljšujejo kakovost življenja in prispevajo k trajnostnemu razvoju na regionalni in lokalni ravni, zato jih je tudi treba podpirati. Program podpira tudi socialne inovacije kot bistveno gonilo vključujoče rasti, teritorialne kohezije in družbene odpornosti.***
2. S programom se podpirajo dejavnosti za spodbujanje povezovanja v okviru trikotnika znanja – visokošolsko izobraževanje, raziskave in inovacije ter podjetništvo – po vsej Uniji.	2. S programom se podpirajo dejavnosti za spodbujanje povezovanja v okviru trikotnika znanja ***in četverne vijačnice*** – visokošolsko izobraževanje, raziskave in inovacije ter podjetništvo ***in družba*** – po vsej Uniji.
	3. Program se izvaja uravnoteženo z vidika politike in financiranja na prednostnih področjih in ustreznih področjih dejavnosti.
	4. Program spodbuja strateško uporabo javnega naročanja inovativnih rešitev kot ključnega orodja za uvajanje inovativnih rešitev v lokalnih in regionalnih skupnostih.
	5. Program podpira razvoj obsežnih pilotnih in predstavitvenih projektov, ki jih vodijo mesta in regije, ter krepitev inovativnih podjetniških ekosistemov, z lajšanjem dostopa zagonskih podjetij in podjetij v razširitveni fazi do financiranja, infrastrukture za preizkušanje, mednarodnih mrež in prvih strank, zlasti s strateško uporabo javnega naročanja inovativnih rešitev.
	6. Program spodbuja tudi razvoj instrumentov odprtih inovacij, ki lajšajo sodelovanje med javnimi upravami, podjetji, univerzami, raziskovalnimi središči, zagonskimi podjetji in civilno družbo, zlasti prek platform za sodelovanje, okolij za preskušanje in programov odprtih inovacij, ki jih vodijo mesta in regije.
	7. Program spodbuja tudi aktivno vključevanje regij, ki so strukturno slabše povezane z evropskimi in mednarodnimi mrežami znanja in inovacij, ter jim lajša sodelovanje v konzorcijih in uveljavljanje na novih strateških področjih.

Obrazložitev

Regionalni inovacijski ekosistemi na svoji ravni predstavljajo to, kar bi morale biti inovacije na evropski ravni. Evropa mora te ekosisteme podpirati, da bi se lahko razvijali, povezovali in ustvarjali evropske ekosisteme. Javno naročanje je ključno orodje za ustvarjanje povpraševanja po inovacijah in olajšanje vstopa novih rešitev na trg. Odprte inovacije pospešujejo prenos znanja in uvajanje inovativnih rešitev. Za izboljšanje sodelovanja regij v programu so potrebni sočasni ukrepi na dveh dopolnjujočih se ravneh: po eni strani je treba okrepiti notranje zmogljivosti za dostop, upravljanje, optimizacijo in podjetništvo na področju znanosti, po drugi strani pa je treba slabše povezane regije bolje vključiti v evropske mreže znanja in inovacij, od katerih so močno odvisni sodelovanje, konzorciji in učinki prelivanja.

Predlog spremembe 19

Člen 18 – Evropski raziskovalni prostor in infrastrukture

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
2. S programom se na učinkovit način spodbujajo in varujejo vrednote in načela ERA ter pakta za raziskave in inovacije, zlasti etike in integritete v raziskovanju in inovacijah, svobode znanstvenega raziskovanja, enakosti spolov in enakih možnosti ter spodbujanje privlačnih poklicnih poti in mobilnosti v raziskovanju. Financiranje raziskovalne in tehnološke infrastrukture prispeva k vzpostavitvi močnega in usklajenega ekosistema vrhunskih trajnostnih objektov in storitev v Uniji, ki temelji na prednostnih vseevropskih infrastrukturah ***ter s tem povezanimi najsodobnejšimi nacionalnimi zmogljivostmi*** in ***za katerega se uporabljajo instrumenti*** financiranja, vključno z evropskimi partnerstvi. Program pokriva do 20 % stroškov gradnje ključnih novih vrhunskih zmogljivosti evropske raziskovalne in tehnološke infrastrukture.	2. S programom se na učinkovit način spodbujajo in varujejo vrednote in načela ERA ter pakta za raziskave in inovacije, zlasti etike in integritete v raziskovanju in inovacijah, svobode znanstvenega raziskovanja, enakosti spolov in enakih možnosti ter spodbujanje privlačnih poklicnih poti in mobilnosti v raziskovanju ***in na področju inovacij***. Financiranje raziskovalne in tehnološke infrastrukture prispeva k vzpostavitvi močnega in usklajenega ekosistema vrhunskih trajnostnih objektov in storitev v Uniji ***in državah članicah***, ki temelji na prednostnih vseevropskih infrastrukturah ***po vsej Uniji in je dostopen vsem deležnikom, vključno z MSP, zagonskimi podjetji, zdravstvenimi sistemi in njihovimi odcepljenimi podjetji. Ta infrastruktura bo dopolnjevala najsodobnejše nacionalne in regionalne zmogljivosti*** in ***uporabljala instrumente*** financiranja, vključno z evropskimi partnerstvi. Program pokriva do 20 % stroškov gradnje ključnih novih vrhunskih zmogljivosti evropske raziskovalne in tehnološke infrastrukture.

Obrazložitev

Mesta in regije financirajo raziskovalno infrastrukturo in spodbujajo razvoj nove infrastrukture velike vrednosti na nacionalni in evropski ravni. Poleg tega mora ta infrastruktura ostati dostopna MSP in zagonskim podjetjem ter zdravstvenim sistemom in njihovim odcepljenim podjetjem kot resnično raziskovalno in inovacijsko okolje, v katerem se razvijajo prelomne inovacije.

Predlog spremembe 20

Člen 19 – Širitev

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
1. Bolgarija, Hrvaška, Češka, Madžarska, Latvija, Litva, Poljska, Romunija in Slovaška so „države širitve“ za namene financiranja ukrepov iz odstavka 5, točki (a) in (b).	1. Bolgarija, Hrvaška, Češka, Madžarska, Latvija, Litva, Poljska, Romunija in Slovaška so „države širitve“ za namene financiranja ukrepov iz odstavka 5, točki (a) in (b).
3. V okviru komponente „Širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti“ iz dela programa „Krepitev ERA“ lahko kot koordinatorji upravičeno nastopijo le pravni subjekti, ustanovljeni v državah širitve ali državah v prehodu.	3. V okviru komponente „Širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti“ iz dela programa „Krepitev ERA“ lahko kot koordinatorji upravičeno nastopijo le pravni subjekti, ***vključno z lokalnimi in regionalnimi organi,*** ustanovljeni v državah širitve ali državah v prehodu***, ter najbolj oddaljene regije, navedene v členu 355(1) PDEU***.

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
4. Kar zadeva pridružene države, lahko v okviru te komponente kot koordinatorji v celoti upravičeno nastopijo pravni subjekti s seznama upravičenih držav, kot je opredeljen na podlagi kazalnika in objavljen v programu dela. ***Kot koordinatorji lahko v okviru te komponente upravičeno nastopijo tudi pravni subjekti iz najbolj oddaljenih regij, kot so opredeljene v členu 349 PDEU, zanje pa veljajo enaka pravila, kot se uporabljajo za države širitve v skladu s tem členom, razen odstavka 7.***	4. Kar zadeva pridružene države, lahko v okviru te komponente kot koordinatorji v celoti upravičeno nastopijo pravni subjekti s seznama upravičenih držav, kot je opredeljen na podlagi kazalnika in objavljen v programu dela.
5. „Širitev“ vključuje naslednje: (a) ukrepe za krepitev zmogljivosti; (b) ukrepe, s katerimi se podpirajo mreženje, valorizacija znanja, preprečevanje bega možganov in namenska podpora nacionalnih kontaktnih točk (NKT).	5. „Širitev“ vključuje naslednje: (a) ukrepe za krepitev zmogljivosti; (b) ukrepe, s katerimi se podpirajo mreženje, valorizacija znanja, preprečevanje bega možganov in namenska podpora nacionalnih kontaktnih točk (NKT).
6. Države širitve in države v prehodu s pomočjo programa okrepijo svoje sodelovanje ter spodbujajo široko geografsko pokritost v odličnih sodelovalnih projektih. Ta prizadevanja se dopolnijo s sorazmernimi ukrepi držav članic.	6. Države širitve in države v prehodu s pomočjo programa okrepijo svoje sodelovanje ter spodbujajo široko geografsko pokritost v odličnih sodelovalnih projektih. Ta prizadevanja se dopolnijo s sorazmernimi ukrepi držav članic ***in regij ter prispevajo tudi k preprečevanju bega možganov ter podpiranju njihovega zadrževanja in kroženja, zlasti v manj razvitih, podeželskih, odročnih in najbolj oddaljenih regijah***.
7. Dostop do ukrepov za krepitev zmogljivosti ***je*** od leta 2030 dalje ***omejen na tiste države širitve, ki so v zadnjem znanem letu v primerjavi s prejšnjim letom povečale svoje dejanske odhodke za javne naložbe v raziskave in razvoj***.	7. Dostop do ukrepov za krepitev zmogljivosti ***se*** od leta 2030 dalje ***ocenjuje ne le ob upoštevanju prizadevanj na nacionalni ravni, temveč tudi razvoja regionalnih in lokalnih raziskovalnih in inovacijskih ekosistemov, in sicer na podlagi ustreznih teritorialnih kazalnikov, po potrebi vključno z regionalnimi sistemi inovacijskih kazalnikov***.

Obrazložitev

Najbolj oddaljene regije so od obdobja 2021–2027 upravičene do podpore v okviru tega poglavja na isti ravni kot upravičene države na nacionalni ravni. Iz sedanjega predloga Evropske komisije takšno priznavanje ni jasno razvidno. Namen predloga spremembe je zgolj pojasniti to točko.

Predlog spremembe 21

Člen 2 – Operativni cilji

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
2. Operativni cilji Posebnega programa so: [...] (f) povezovati in razvijati raziskovalne in tehnološke infrastrukture v evropskem raziskovalnem prostoru (ERA) ter zagotavljati nadnacionalni dostop do njih; (g) podpirati ustvarjanje in rast globokotehnoloških in inovativnih zagonskih podjetij; (h) spodbujati uporabo tehnologij in	2. Operativni cilji Posebnega programa so: [...] (f) povezovati in razvijati raziskovalne in tehnološke infrastrukture v evropskem raziskovalnem prostoru (ERA) ter zagotavljati nadnacionalni***, medregionalni in čezmejni*** dostop do njih; (g) podpirati ustvarjanje in rast globokotehnoloških in inovativnih zagonskih podjetij;

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
predstavitev prelomnih inovacij; (i) povečati udeležbo raziskovalnih organizacij iz držav širitve in držav v prehodu iz člena 19 Uredbe XXX [sklic na uredbo o programu Obzorje Evropa]; (j)spodbujati odprto znanost ter zagotoviti prepoznavnost v javnosti in odprti dostop do rezultatov, kadar je to mogoče.	(h) spodbujati uporabo tehnologij in predstavitev prelomnih inovacij; (i) povečati udeležbo raziskovalnih organizacij iz držav širitve in držav v prehodu iz člena 19 Uredbe XXX [sklic na uredbo o programu Obzorje Evropa]; (j)spodbujati odprto znanost ter zagotoviti prepoznavnost v javnosti in odprti dostop do rezultatov, kadar je to mogoče***, tudi s promocijo v medijih na lokalni in regionalni ravni v okviru programa Znanost z družbo in za njo***.

Obrazložitev

Raziskovalnega in inovacijskega sistema globalne odličnosti ni mogoče razviti brez lokalne in regionalne ravni, ki jo je treba upoštevati pri izvajanju teh ciljev.

Predlog spremembe 22

Člen 4 – Programi dela

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
2. Komisija z izvedbenimi akti sprejme ločene programe dela za izvajanje ukrepov iz naslednjih komponent, kot je določeno v členu 1(3): (a)Evropski raziskovalni svet (ERC), za katerega znanstveni svet ERC v skladu s členom 7(9), točka (a)(ii), pripravi osnutek delovnega programa v skladu s členom 18(3). Komisija od osnutka delovnega programa, ki ga pripravi znanstveni svet ERC, odstopi le v skladu z drugim pododstavkom člena 7(4); v tem primeru Komisija sprejme delovni program z izvedbenim aktom v skladu s členom 18(4); Komisija to ustrezno utemelji; (b) Evropski svet za inovacije (EIC), za katerega se program dela pripravi na podlagi nasveta odbora EIC iz člena 12(1), točka (b), v skladu s členom 18(4); (c) ukrepi Marie Skłodowske-Curie, svetovni družbeni izzivi, misije EU, instrument za novi evropski Bauhaus, inovacijski ekosistemi, reforma in krepitev evropskega sistema raziskav in inovacij, raziskovalne in tehnološke infrastrukture, širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti, v skladu s členom 18(4); (d) JRC, za katerega se v večletnem programu dela upošteva mnenje Sveta guvernerjev JRC iz Sklepa Komisije 96/282/Euratom.	2. Komisija z izvedbenimi akti sprejme ločene programe dela za izvajanje ukrepov iz naslednjih komponent, kot je določeno v členu 1(3)***, in o teh programih dela obvesti OR***: (a) Evropski raziskovalni svet (ERC), za katerega znanstveni svet ERC v skladu s členom 7(9), točka (a)(ii), pripravi osnutek delovnega programa v skladu s členom 18(3). Komisija od osnutka delovnega programa, ki ga pripravi znanstveni svet ERC, odstopi le v skladu z drugim pododstavkom člena 7(4); v tem primeru Komisija sprejme delovni program z izvedbenim aktom v skladu s členom 18(4); Komisija to ustrezno utemelji; (b) Evropski svet za inovacije (EIC), za katerega se program dela pripravi na podlagi nasveta odbora EIC iz člena 12(1), točka (b), v skladu s členom 18(4); (c) ukrepi Marie Skłodowske-Curie, svetovni družbeni izzivi, misije EU, instrument za novi evropski Bauhaus, inovacijski ekosistemi, reforma in krepitev evropskega sistema raziskav in inovacij, raziskovalne in tehnološke infrastrukture, širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti, v skladu s členom 18(4)***. Pri teh komponentah so Evropski parlament, Evropski ekonomsko-socialni odbor in Odbor regij vključeni v ustrezne programske odbore in svete; vključeni so tudi predstavniki lokalnih oblasti, zlasti velemest, kjer je to primerno***; (d) JRC, za katerega se v večletnem programu dela upošteva mnenje Sveta guvernerjev JRC iz Sklepa Komisije 96/282/Euratom.

Obrazložitev

Raziskave in inovacije se razvijajo na lokalni in regionalni ravni. Zaradi poznavanja inovacijskih ekosistemov in tesne povezanosti z njimi ima Evropski odbor regij prek svojih članov vso potrebno legitimnost, da poda svoje mnenje o načrtovanju okvirnega programa.

Predlog spremembe 23

Člen 5 – Evropska partnerstva

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
1. (a)	1. (a)
[...] iii. sestava partnerjev: razen če je ustrezno utemeljeno, je zahtevano sodelovanje javnih subjektov iz vsaj petih držav članic ter zasebnih subjektov, ki predstavljajo pomembne dele svojih ekosistemov, s čimer se ***zagotovi*** široka in uravnotežena vključenost ključnih deležnikov;	[...] iii. sestava partnerjev: razen če je ustrezno utemeljeno ***in ne glede na njihovo velikost***, je zahtevano sodelovanje javnih subjektov iz vsaj petih držav članic ter zasebnih subjektov, ki predstavljajo pomembne dele svojih ekosistemov, s čimer se ***zajamči*** široka in uravnotežena vključenost ključnih deležnikov;
[...] xiii. stalno spremljanje vključuje spremljanje napredka pri doseganju sklopa skupnih kazalnikov posameznega partnerstva, vključno s prispevki partnerjev, stroškovno učinkovitostjo in odprtostjo za nove partnerje. Skupni kazalniki posameznega partnerstva temeljijo na skupnih kazalnikih, kot so opredeljeni v Uredbi XXX [sklic na uredbo o okviru smotrnosti] in so določeni v dvoletnih poročilih o spremljanju uspešnosti evropskih partnerstev v okviru programa Obzorje Evropa 2021–2027;	[...] xiii. stalno spremljanje vključuje spremljanje napredka pri doseganju sklopa skupnih kazalnikov posameznega partnerstva, vključno s prispevki partnerjev, stroškovno učinkovitostjo in odprtostjo za nove partnerje. Skupni kazalniki posameznega partnerstva temeljijo na skupnih kazalnikih, kot so opredeljeni v Uredbi XXX [sklic na uredbo o okviru smotrnosti] in so določeni v dvoletnih poročilih o spremljanju uspešnosti evropskih partnerstev v okviru programa Obzorje Evropa 2021–2027***. Institucijam EU, vključno z OR, se vsako leto predstavi stanje in spremljanje partnerstev***;

Obrazložitev

Člani teh partnerstev so del gospodarskih in inovacijskih regijskih ekosistemov. Zato mora biti Odbor obveščen o teh partnerstvih, njihovem razvoju in rezultatih.

Predlog spremembe 24

Člen 6 – Evropski raziskovalni svet

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
4. Predsednika ERC imenuje Komisija na podlagi preglednega postopka zaposlovanja, v katerem sodeluje za to ustanovljen neodvisni odbor za iskanje. Postopek zaposlovanja in izbranega kandidata odobri Znanstveni svet ERC. Mandat predsednika ERC je omejen na dve leti in se lahko enkrat podaljša za največ dve leti.	4. Predsednika ERC imenuje Komisija ***skupaj z Evropskim parlamentom, Svetom in drugimi ustreznimi institucijami*** na podlagi preglednega postopka zaposlovanja, v katerem sodeluje za to ustanovljen neodvisni odbor za iskanje. Postopek zaposlovanja in izbranega kandidata odobri Znanstveni svet ERC. Mandat predsednika ERC je omejen na dve leti in se lahko enkrat podaljša za največ dve leti.

Obrazložitev

Raziskave in inovacije se razvijajo na lokalni in regionalni ravni. Zaradi poznavanja inovacijskih ekosistemov in tesne povezanosti z njimi ima Evropski odbor regij prek svojih članov vso potrebno legitimnost, da poda svoje mnenje o tem upravljanju.

Predlog spremembe 25

Člen 7 – Znanstveni svet ERC

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
9. (c) [...] iii. o svojih dejavnostih redno poroča Komisiji.	9. (c) [...] iii. o svojih dejavnostih redno poroča Komisiji ***in Evropskemu parlamentu ter EESO in OR***.

Obrazložitev

Iz zgoraj navedenih razlogov bi bilo treba Odbor obveščati o razvoju in rezultatih dejavnosti znanstvenega sveta ERC.

Predlog spremembe 26

Člen 9 – Ukrepi Marie Skłodowske-Curie

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
3. Izvajanje ukrepov Marie Skłodowske-Curie vključuje:	3. Izvajanje ukrepov Marie Skłodowske-Curie vključuje:
[...] (b) zagotavljanje strateških sinergij z Evropskim raziskovalnim svetom (ERC), pa tudi z instrumenti Unije, ki spodbujajo inovacije, kot je Evropski svet za inovacije (EIC), ter z dejavnostmi za spodbujanje povezovanja v okviru trikotnika znanja – visokošolsko izobraževanje, raziskave in inovacije ter podjetja – po vsej Uniji, pa tudi z drugimi programi Unije, kot je Erasmus+;	[...] (b) zagotavljanje strateških sinergij z Evropskim raziskovalnim svetom (ERC), pa tudi z instrumenti Unije, ki spodbujajo inovacije, kot je Evropski svet za inovacije (EIC), ter z dejavnostmi za spodbujanje povezovanja v okviru trikotnika znanja – visokošolsko izobraževanje, raziskave in inovacije ter podjetja – po vsej Uniji ***z vključevanjem lokalnih in regionalnih organov***, pa tudi z drugimi programi Unije, kot je Erasmus+;
(c) spodbujanje usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja, raznolikosti ***in*** vključenosti ter postavljanje visokih standardov glede delovnih pogojev v celotnem Evropskem raziskovalnem prostoru.	(c) spodbujanje usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja, raznolikosti***,*** vključenosti ***in ustrezne socialne zaščite*** ter postavljanje visokih standardov glede delovnih pogojev v celotnem Evropskem raziskovalnem prostoru.

Obrazložitev

Mesta in regije redno razvijajo programe mentorstva za nagrajence ukrepov Marie Skłodowske-Curie in pečatov odličnosti. Podpirajo to, kar lahko Evropa stori za podporo tem raziskovalcem.

Predlog spremembe 27

Člen 10 – Skupno raziskovalno središče

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
1. Dejavnosti Skupnega raziskovalnega središča (JRC) dopolnjujejo posredne ukrepe, ki podpirajo dolgoročnejše cilje politike. Za dosego tega cilja JRC sodeluje z mednarodnimi, nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi deležniki, tudi prek sporazumov o znanstvenem sodelovanju.	1. Dejavnosti Skupnega raziskovalnega središča (JRC) dopolnjujejo posredne ukrepe, ki podpirajo dolgoročnejše cilje politike. Za dosego tega cilja JRC sodeluje z mednarodnimi, nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi deležniki, tudi prek sporazumov o znanstvenem sodelovanju.
Dejavnosti Skupnega raziskovalnega središča:	Dejavnosti Skupnega raziskovalnega središča:
— so prožne in se odzivajo na razvijajoče se potrebe politike,	— so prožne in se odzivajo na razvijajoče se potrebe politike,
— zagotavljajo sinergije z drugimi naložbami EU,	— zagotavljajo sinergije z drugimi naložbami EU,
— so osredotočene na naslednja področja:	— so osredotočene na naslednja področja:
i. znanstveno in tehnično podporo prednostnim nalogam politike Unije, zlasti (vendar ne izključno) tistim, ki so opredeljene v okviru Evropskega sklada za konkurenčnost, in tistim, ki so opredeljene za dele I, II, III in IV programa Obzorje Evropa;	i. znanstveno in tehnično podporo prednostnim nalogam politike Unije, zlasti (vendar ne izključno) tistim, ki so opredeljene v okviru Evropskega sklada za konkurenčnost, in tistim, ki so opredeljene za dele I, II, III in IV programa Obzorje Evropa;
ii. integracijo znanja in vpliv politike;	ii. integracijo znanja in vpliv politike;
iii. teritorialni razvoj in podporo držav članic;	iii. teritorialni razvoj***, lokalne inovacije, vključno s prenovljeno pametno specializacijo (S3/S4),*** in podporo držav članic;
iv. znanstveno odličnost in mednarodno sodelovanje;	iv. znanstveno odličnost in mednarodno sodelovanje;
v. odprto znanost, izmenjavo znanja in krepitev zmogljivosti.	v. odprto znanost, izmenjavo znanja in krepitev zmogljivosti ***na vseh ravneh upravljanja in prek meja***.

Obrazložitev

Strategije pametne specializacije (S3/S4) so ključno orodje za odličnost na področju lokalnih in regionalnih inovacij. Skupno delo Odbora in Skupnega raziskovalnega središča se mora nadaljevati in regijam omogočiti, da natančneje opredelijo svoja področja specializacije.

Predlog spremembe 28

Člen 11 – Skupne raziskave

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(b) (i)	(b) (i)
[...] spodbujanje socialnega vključevanja, socialne in gospodarske preobrazbe, vključujočih družb ***in*** socialne kohezije ter odpravljanje neenakosti, da bi ustvarili	[...] spodbujanje socialnega vključevanja, socialne in gospodarske preobrazbe, vključujočih družb***,*** socialne kohezije ***in enakosti spolov*** ter odpravljanje neenakosti, da bi ustvarili priložnosti za vse, ob upoštevanju posebnosti podeželskih območij, obravnavanje demografskih sprememb in medgeneracijske pravičnosti, vključno z dobro upravljanimi migracijami in mobilnostjo, podpiranje zdravja***, tudi duševnega,*** in družbene blaginje, tudi za mlade,

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
priložnosti za vse, ob upoštevanju posebnosti podeželskih območij, obravnavanje demografskih sprememb in medgeneracijske pravičnosti, vključno z dobro upravljanimi migracijami in mobilnostjo, podpiranje ***duševnega*** zdravja in družbene blaginje, tudi za mlade,	

Obrazložitev

Enakost spolov mora biti prednostna naloga v programu Obzorje Evropa, tako v smislu podpore odličnim raziskovalcem kot pri raziskovalnih temah. Poleg tega se v okviru celostnega pristopa poudari pomen zdravja, pri čemer se duševno zdravje izrecno navede kot bistvena sestavina dobrega počutja in socialne kohezije.

Predlog spremembe 29

Člen 12 – Odbor Evropskega sveta za inovacije

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
2. Odbor EIC lahko Komisiji na njeno zahtevo predloži priporočila o: (a) kateri koli zadevi, ki lahko z vidika inovacij krepi in spodbuja inovacijske ekosisteme po vsej Evropski uniji, dosežke in učinek ciljev EIC in zmožnost inovativnih podjetij za uvedbo njihovih rešitev; (b) opredelitvi, v sodelovanju z ustreznimi službami Komisije, nacionalnimi in regionalnimi organi ter drugimi zadevnimi subjekti, morebitnih regulativnih ovir, s katerimi se soočajo podjetniki, zlasti tisti, ki so prejeli podporo v okviru EIC; (c) načrtovanju v drugih delih Posebnega programa.	2. Odbor EIC lahko Komisiji na njeno zahtevo predloži priporočila o: (a) kateri koli zadevi, ki lahko z vidika inovacij krepi in spodbuja inovacijske ekosisteme po vsej Evropski uniji, ***v skladu s prenovljeno pametno specializacijo (S3/S4) in cilji evropskega raziskovalnega prostora (ERA),*** dosežke in učinek ciljev EIC in zmožnost inovativnih podjetij za uvedbo njihovih rešitev; (b) opredelitvi, v sodelovanju z ustreznimi službami Komisije, nacionalnimi in regionalnimi organi ter drugimi zadevnimi subjekti, ***vključno z OR,*** morebitnih regulativnih ovir, s katerimi se soočajo podjetniki, zlasti tisti, ki so prejeli podporo v okviru EIC; (c) načrtovanju v drugih delih Posebnega programa.

Obrazložitev

Zaradi poznavanja inovacijskih ekosistemov in tesne povezanosti z njimi ima Evropski odbor regij prek svojih članov vso potrebno legitimnost, da učinkovito poda svoje mnenje o priporočilih odbora EIC.

Predlog spremembe 30

Člen 13 – Inovacijski ekosistemi

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Posebni program bo podpiral:	Posebni program bo podpiral:
(a) vzpostavitev in podporo povezanih vozlišč po vsej Uniji, ki inovatorjem, zagonskim podjetjem in podjetjem v razširitveni fazi omogočajo dostop do	(a) vzpostavitev in podporo povezanih vozlišč po vsej Uniji, ki inovatorjem, zagonskim podjetjem in podjetjem v razširitveni fazi omogočajo dostop do

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
virov, storitev in partnerjev, vključno z naložbenimi priložnostmi, prvimi kupci raziskav in inovacij ter inovativnih rešitev, podjetji, centri za eksperimentiranje, raziskovalno in tehnološko infrastrukturo, podjetniškim talentom, svetovanjem in mentorstvom;	virov, storitev in partnerjev, vključno z naložbenimi priložnostmi, prvimi kupci raziskav in inovacij ter inovativnih rešitev, podjetji, centri za eksperimentiranje, raziskovalno in tehnološko infrastrukturo, podjetniškim talentom, svetovanjem in mentorstvom;
(b) dejavnosti za razvoj vseevropskih inovacijskih ekosistemov na ključnih tematskih področjih, podporo pri razvoju inovacijskih spretnosti ter zgodnjih fazah ustanavljanja podjetij, spodbujanje povezovanja v okviru trikotnika znanja – visokošolsko izobraževanje, raziskave in inovacije ter podjetja – po vsej Uniji;	(b) dejavnosti za razvoj vseevropskih inovacijskih ekosistemov na ključnih tematskih področjih, podporo pri razvoju inovacijskih spretnosti ter zgodnjih fazah ustanavljanja podjetij, ***ter*** spodbujanje povezovanja v okviru trikotnika znanja ***in četverne vijačnice*** – visokošolsko izobraževanje, raziskave in inovacije ter podjetja ***in družba*** – po vsej Uniji ***ter med lokalnimi in regionalnimi oblastmi***;
(c) programe za podporo inovativnim MSP, zagonskim podjetjem in podjetjem v razširitveni fazi pri širitvi in dostopu do mednarodnih trgov, in sicer s študijami izvedljivosti trga, lokalnimi inovacijskimi orodji, skupnimi raziskavami in inovacijami, izmenjavo talentov, prilagojenim mentorstvom, dostopom do svetovnih mrež vlagateljev, regulativnimi smernicami, lokalizirano podporo trženju in storitvami ugodnega kreditiranja v ciljnih državah;	(c) programe za podporo inovativnim MSP, zagonskim podjetjem in podjetjem v razširitveni fazi pri širitvi in dostopu do mednarodnih trgov, in sicer s študijami izvedljivosti trga, lokalnimi inovacijskimi orodji, skupnimi raziskavami in inovacijami, izmenjavo talentov, prilagojenim mentorstvom, dostopom do svetovnih mrež vlagateljev, regulativnimi smernicami, lokalizirano podporo trženju in storitvami ugodnega kreditiranja v ciljnih državah***, pa tudi z okrepitvijo lokalnih ekosistemov inovativnega podjetništva, ki nudijo storitve inkubacije in pospeševanja, dostop do financiranja ter stike z javnimi in zasebnimi strankami***;
(d) druge ukrepe za podporo razvoju inovacijskih ekosistemov ***in*** povezljivosti, vključno s študijami, primerjalnimi analizami, vzajemnim učenjem med akterji na področju inovacij in usklajevanjem inovacijskih politik.	(d) druge ukrepe za podporo razvoju inovacijskih ekosistemov ***s spodbujanjem ustvarjanja lokalnih in regionalnih ekosistemov odličnosti na ključnih tematskih področjih ter razvoju*** povezljivosti, vključno s študijami, primerjalnimi analizami, vzajemnim učenjem med akterji na področju inovacij in usklajevanjem inovacijskih politik;
	(e) instrumente za ustvarjanje okolij za preskušanje v realnih okoliščinah, vključno z živimi laboratoriji, testnimi okolji in regulativnimi peskovniki, z namenom skrajšati čas uvajanja na trg ter javnim upravam, podjetjem in državljanom olajšali uvajanje inovativnih rešitev.

Obrazložitev

Glede na zgoraj navedene razloge je primerno vključiti ekosistemski pristop na podlagi četverne vijačnice, ki omogoča vključevanje družbe v znanost, ter upoštevanje regionalne in lokalne ravni v okviru izvajanja tega programa. Za usklajevanje tehnološke ponudbe z dejanskim povpraševanjem, skrajšanje časa do uvedbe na trg in krepitev konkurenčnosti evropskih inovacijskih ekosistemov so bistveni instrumenti odprtih inovacij. Za prehod z raziskav na uvajanje je potrebno resnično okolje za tehnično, regulativno in operativno potrjevanje.

Predlog spremembe 31

Člen 15 – Širitev sodelovanja in spodbujanje odličnosti

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Posebni program podpira resnično integriran in skladen ekosistem raziskav in inovacij v Uniji, pri čemer bo posebej obravnaval tretje in četrto prednostno področje pakta za raziskave in inovacije, razširjal dostop do raziskovalne in inovacijske odličnosti po vsej Uniji ter se prednostno osredotočal na naložbe in reforme. Razlike med vodilnimi in manj naprednimi državami glede uspešnosti na področju raziskav in inovacij se bodo zmanjševale z dejavnostmi, ki gradijo trdno znanstveno osnovo ter povezujejo akterje in ekosisteme, ter s spodbujanjem strukturnih reform politik na nacionalni in regionalni ravni, katerih cilj so med drugim povečanje privlačnosti raziskovalnih poklicev, internacionalizacija, večja učinkovitost upravljanja in vodenja institucij za raziskave in inovacije ali usklajevanje dejavnosti s pobudami Unije.	Posebni program podpira resnično integriran in skladen ekosistem raziskav in inovacij v Uniji, pri čemer bo posebej obravnaval tretje in četrto prednostno področje pakta za raziskave in inovacije, razširjal dostop do raziskovalne in inovacijske odličnosti po vsej Uniji ter se prednostno osredotočal na naložbe in reforme. Razlike med vodilnimi in manj naprednimi državami ***in regijami*** glede uspešnosti na področju raziskav in inovacij se bodo zmanjševale z dejavnostmi, ki gradijo trdno znanstveno osnovo ter povezujejo akterje in ekosisteme, ter s spodbujanjem strukturnih reform politik na nacionalni in regionalni ravni, katerih cilj so med drugim povečanje privlačnosti raziskovalnih poklicev, internacionalizacija, večja učinkovitost upravljanja in vodenja institucij za raziskave in inovacije ali usklajevanje dejavnosti s pobudami Unije. ***Takšni ukrepi prispevajo tudi k preprečevanju bega možganov ter podpirajo njihovo zadrževanje in kroženje, zlasti v manj razvitih, podeželskih, odročnih in najbolj oddaljenih regijah.*** ***Mesta in regije imajo pri tem osrednjo vlogo kot vozlišča, ki povezujejo inovacijske ekosisteme ter združujejo talente, raziskovalno infrastrukturo, zagonska podjetja, korporacije, naložbene mreže in podporne storitve za inovativno podjetništvo.***

Obrazložitev

Čeprav program na nacionalni ravni omogoča razvoj raziskav v vseh evropskih državah, je treba upoštevati, da znotraj držav obstajajo razlike med regijami. Poleg tega bi omogočanje izvajanja tega programa na tej ravni (npr. z uporabo regionalnega sistema inovacijskih kazalnikov kot merila uspešnosti) koristno prispevalo k njegovemu uspehu.

Predlog spremembe 32

Člen 16 – Raziskovalna infrastruktura

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
2. Dejavnosti v zvezi z raziskovalno infrastrukturo so osredotočene na: (a) razvoj, konsolidacijo in racionalizacijo raziskovalne infrastrukture v Uniji, vključno z usklajevanjem med zmogljivostmi Unije ***in*** nacionalnimi zmogljivostmi ter financiranjem do 20 % stroškov gradnje ključnih novih vrhunskih zmogljivosti; (b) krepitev nadnacionalnega dostopa do raziskovalne infrastrukture na različnih področjih in v različnih sektorjih ter prilagajanje novim, nastajajočim skupnostim uporabnikov; (c) zagotavljanje večje odpornosti in trajnostnosti	2. Dejavnosti v zvezi z raziskovalno infrastrukturo so osredotočene na: (a) razvoj, konsolidacijo in racionalizacijo raziskovalne infrastrukture v Uniji, vključno z usklajevanjem med zmogljivostmi Unije ***ter*** nacionalnimi ***in regionalnimi*** zmogljivostmi ter financiranjem do 20 % stroškov gradnje ključnih novih vrhunskih zmogljivosti***, s čimer se hkrati priznava vloga nekaterih območij, zlasti najbolj oddaljenih regij, kot okolja, ki je še posebej primerno za preskušanje, predstavitev, potrjevanje in***

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
raziskovalne infrastrukture ter sledenje hitremu tehnološkemu napredku; (d) razvoj mreže najdljivih, dostopnih, interoperabilnih in ponovno uporabljivih ter strojno uporabnih raziskovalnih podatkov, tudi z razširitvijo in konsolidacijo evropskega oblaka za odprto znanost kot evropskega prostora za raziskovalne podatke; (e) okrepitev evropske politike na področju raziskovalne infrastrukture in mednarodnega sodelovanja.	***izdelavo prototipov inovativnih rešitev v realnih okoliščinah***; (b) krepitev nadnacionalnega dostopa do raziskovalne infrastrukture na različnih področjih in v različnih sektorjih ter prilagajanje novim, nastajajočim skupnostim uporabnikov; (c) zagotavljanje večje odpornosti in trajnostnosti raziskovalne infrastrukture ter sledenje hitremu tehnološkemu napredku; (d) razvoj mreže najdljivih, dostopnih, interoperabilnih in ponovno uporabljivih ter strojno uporabnih raziskovalnih podatkov, tudi z razširitvijo in konsolidacijo evropskega oblaka za odprto znanost kot evropskega prostora za raziskovalne podatke***, da se zagotovita uporaba in vrednotenje javnih podatkov, tudi podatkov lokalnih in regionalnih organov in mest, ter pravičen teritorialni dostop do koristi te infrastrukture po vsej Uniji***; (e) okrepitev evropske politike na področju raziskovalne infrastrukture in mednarodnega sodelovanja.

Obrazložitev

Družba ne sme biti le koristnica znanstvenih odkritij, temveč mora biti vključena v raziskave, ki vplivajo na prebivalce Evrope. Raziskovalna infrastruktura bi morala biti zasnovana ne le v obliki fizičnih objektov, temveč tudi kot teritorialni ekosistem, ki lahko pospeši potrjevanje in predstavitev inovativnih rešitev. V zvezi s tem najbolj oddaljene regije ponujajo edinstvene pogoje, zaradi katerih so še posebej primerne za preskušanje na strateških področjih, kot so energija, voda, prilagajanje podnebnim spremembam, biotska raznovrstnost in modro gospodarstvo.

Predlog spremembe 33

Člen 18 – Postopek v odboru

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
2. Odbor se lahko sestane v naslednjih sestavah glede na teme, ki se bodo obravnavale:	2. Odbor se lahko – ***tudi v sodelovanju z Evropskim parlamentom, Evropskim ekonomsko-socialnim odborom in Evropskim odborom regij*** – sestane v naslednjih sestavah glede na teme, ki se bodo obravnavale:
— splošna sestava: pregled izvajanja Posebnega programa,	— splošna sestava: pregled izvajanja Posebnega programa,
— ERC,	— ERC,
— ukrepi Marie Skłodowske-Curie,	— ukrepi Marie Skłodowske-Curie,
— globalni družbeni izzivi, misije EU, instrument za novi evropski Bauhaus,	— globalni družbeni izzivi, misije EU, instrument za novi evropski Bauhaus,
— EIC in inovacijski ekosistemi,	— EIC in inovacijski ekosistemi,

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
— raziskovalna in tehnološka infrastruktura,	— raziskovalna in tehnološka infrastruktura,
— reforma in krepitev evropskega sistema raziskav in inovacij ter širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti.	— reforma in krepitev evropskega sistema raziskav in inovacij ter širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti.

Obrazložitev

OR, ki je dobro obveščen o raziskavah, ki se razvijajo na lokalni in regionalni ravni, mora biti vključen v ta odbor, da bi prispeval svoje znanje s tega področja.

II. **POLITIČNA PRIPOROČILA**

EVROPSKI ODBOR REGIJ (OR)

Stabilen in ambiciozen proračun za odlične in konkurenčne raziskave in inovacije

1. poziva, naj predlagani proračun okvirnega programa razpolaga z zadostnimi sredstvi, ki bodo ustrezala ambicijam EU, ki si jih je zadala v novem programu za inovacije, zlasti strategiji za raziskovalno in tehnološko infrastrukturo, ter opozarja, da mora okvirni program ostati samostojen instrument, ki bo podpiral konkurenčno, trajnostno, pravično in socialno vključujočo Evropo ter krepil njeno vodilno vlogo na področju tehnologije in njeno strateško avtonomijo;

2. poziva, naj se proračun oblikuje tako, da bo zagotavljal stabilnost proti krizam in bo zaščiten pred prilagoditvami v korist drugih strateških evropskih programov in pobud; poleg tega poziva, naj se sredstva okvirnega programa uporabijo za povečanje znanstvene odličnosti, spodbujanje prelomnih inovacij in s tem krepitev globalno konkurenčnega ekosistema raziskav in inovacij, ter v zvezi s tem poudarja pomen temeljnih raziskav kot bistvenega spodbujevalca ključnih omogočitvenih tehnologij;

3. opozarja, da raziskave in inovacije niso same sebi namen, temveč morajo prispevati h konkretnemu izboljšanju kakovosti življenja državljanov, krepitvi ekonomske, socialne in teritorialne kohezije, podpiranju kakovostnih javnih storitev ter pravičnemu odzivu na velik zeleni, digitalni in demografski prehod, hkrati pa je treba zagotoviti močnejšo povezavo med raziskavami, inovacijami, uvajanjem na trg in družbenim učinkom, kar bo omogočilo hitrejše razširjanje rešitev ter večjo mobilizacijo zasebnih in javnih naložb;

Bolj vključujoče strukturiranje okvirnega programa

4. pozdravlja predlagano strukturo okvirnega programa, vendar ugotavlja, da bi bile lahko humanistične in družbene vede bolje vključene vanj in da bi se znotraj različnih stebrov in programov lahko bolj upošteval pristop k znanosti z vidika državljanov. Te vede so nenazadnje tudi ključni vzvodi za sprejemanje inovacij in njihov potencial za preoblikovanje družbe, krepitev demokracije, kritično razmišljanje, boj proti dezinformacijam in odpornost evropskih družb;

5. poziva, naj se enakost spolov vključi v celoten okvirni program, tako v upravljanje, določanje prednostnih nalog in raziskovalne vsebine kot tudi v pogoje udeležbe in poklicne poti na področju znanosti, ter podpira krepitev ukrepov za odpravo trdovratnih neenakosti v sektorjih raziskav in inovacij;

6. obžaluje, da okvirni program daje prednost nacionalnemu pristopu k izvajanju programa „širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti“ glede na to, da je treba zmanjšanje inovacijske vrzeli v EU obravnavati na ravni inovacijskih ekosistemov, ki najpogosteje izhajajo iz regionalnih in lokalnih ekosistemov;

7. pozdravlja dejstvo, da bodo zdravstvene raziskave tematska prednostna naloga okvirnega programa, vendar poziva, naj se zlasti raziskave na področju javnega zdravja ne izvajajo le z vidika konkurenčnosti, temveč tudi z vidika družbe;

8. glede na navedeno predlaga, da se pri izvajanju ukrepov za širitev sodelovanja na regionalni in lokalni ravni upošteva regionalni sistem inovacijskih kazalnikov, tako da se bolje upoštevajo posebne potrebe in inovacijske zmogljivosti različnih regij;

Izvajanje okvirnega programa z močno podporo lokalnih in regionalnih inovacijskih ekosistemov

9. poudarja, da prihodnji udeleženci okvirnega programa izhajajo iz regionalnih in lokalnih inovacijskih ekosistemov, ki so življenjska sila inovacij v Evropski uniji, in poziva, naj se krepitev njihove odličnosti v celoti vključi v izvajanje strateških ciljev; poleg tega poudarja ključno vlogo podjetij, vključno z malimi in srednjimi podjetji ter podjetji v razširitveni fazi, v inovacijskih ekosistemih, pri čemer poziva k trdnejšim okvirom za privabljanje zasebnih naložb ter podporo ustanavljanju in širitvi podjetij;

10. zato ponovno poudarja osrednjo vlogo mest in regij pri ustvarjanju znanstvene in tehnološke odličnosti Unije, tako v okviru kohezijske politike kot z njihovim sodelovanjem v projektih različnih okvirnih programov, saj ustvarjajo plodna tla za snovanje, raziskovanje, razvoj, ustvarjanje, razširjanje in vrednotenje znanja ter za inovacije prihodnosti, ki koristijo družbi in okolju;

11. zato poziva k vključevanju in dejavnemu sodelovanju mest, regij in njihovih ekosistemov pri strukturah upravljanja in izvajanja okvirnega programa ter vseh podpornih shemah za inovacijske ekosisteme, ki se bodo uporabljale v tem okviru, kot so evropska vozlišča za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi;

12. poziva k poenostavitvi okvirnega programa, ki bo dejansko koristila univerzam, lokalnim in regionalnim organom, javnim raziskovalnim ustanovam, zdravstvenim sistemom, malim in srednjim podjetjem, zagonskim podjetjem, akterjem socialnega gospodarstva in neprofitnim organizacijam, zlasti na območjih z bolj omejenimi upravnimi zmogljivostmi, da bi zagotovili pravičnejši dostop do financiranja EU;

13. opozarja na večje težave, s katerimi se soočajo manjši upravičenci, zlasti mala in srednja podjetja ter manjše javne uprave, pri izpolnjevanju zahtev in opravljanju postopkov v okviru razpisov; v zvezi s tem poziva k nadaljnji poenostavitvi in upoštevanju njihovih izzivov ter k uvedbi posebnih razpisov, namenjenih prav njim;

14. poziva k popolni vključitvi mest, regij in njihovih ekosistemov v program inovacijskih ekosistemov in pobude, s katerimi so tesno povezani, kot so regionalne inovacijske doline, da bi lahko sooblikovali najodličnejše projekte v korist inovacijskih ekosistemov po vsej Evropi;

15. poziva, naj se družbene inovacije bolj izrecno priznajo kot strateški element okvirnega programa, tako kot tehnološke inovacije, zlasti kadar omogočajo nove rešitve za izzive, povezane z revščino, staranjem, dostopom do oskrbe, stanovanji, vključevanjem, izobraževanjem in državljansko udeležbo ter prilagajanjem podnebnim spremembam, okoljsko odpornostjo in trajnostno rabo virov;

16. poudarja, da je uspeh misij EU odvisen od vključevanja lokalne ravni, dejavne udeležbe mest in regij pri njihovem upravljanju ter njihove sposobnosti, da državljane, javne službe, univerze, podjetja in civilno družbo mobilizirajo okoli konkretnih in merljivih ciljev;

17. poziva k okrepitvi misij EU, da bi dosegle epohalno raven ambicij, pri čemer je treba mobilizirati prelomne tehnologije, usklajene naložbe in sistemske inovacije za obravnavanje glavnih družbenih izzivov in vrzeli v konkurenčnosti Evrope;

Povezovanje izvajanja okvirnega programa z izvajanjem strategij pametne specializacije

18. poziva k priznanju vloge, ki jo lahko imajo strategije pametne specializacije (S3/S4) kot katalizatorji in spodbujevalci, saj ne le vzpostavljajo povezave z okvirnim programom s tem, ko spodbujajo partnerstva med akterji v istem inovacijskem ekosistemu, temveč tudi ciljno usmerjajo naložbe v lokalne in regionalne ekosisteme, da bi dosegli najodličnejše inovacije;

19. meni, da morajo regije čim bolj sprejeti ta pristop, da bi bile v celoti učinkovite, in povečati stopnjo specializacije svojih strategij;

20. glede na navedeno predlaga, da se regijam ponudi tehnična podpora, da bi to dosegli;

21. predlaga, da se za vzajemno povečanje učinka S3 in okvirnega programa načrtovanje in izvajanje slednjega bolje uskladi s programi in izvajanjem S3, ki bodo uvedeni ob upoštevanju prihodnjih načrtov za nacionalna in regionalna partnerstva. To bi bilo mogoče doseči na primer s tesnejšim povezovanjem načrtovanja razpisov za projekte s pripravo načrtov za nacionalna in regionalna partnerstva, z oblikovanjem skupnih partnerskih platform ali z oblikovanjem možnosti za sodelovanje „hop-on“;

Konkretne in stalne sinergije med stebri okvirnega programa in drugimi skladi

Boljša medsebojna povezanost stebrov z dajanjem prednosti krajevnemu pristopu

22. pozdravlja prizadevanja za povezovanje različnih stebrov programa, kot sta prehodni vir Evropskega sveta za inovacije ali spodbujanje rezultatov programa Obzorje, in poziva k oblikovanju bolj strukturiranega instrumenta (npr. „pot vrednotenja“), h kateremu lahko prispevajo mesta in regije kot organi upravljanja načrtov za nacionalna in regionalna partnerstva, da bi nadalje razvili financirane projekte in bi ti lahko prešli iz prvega v tretji steber;

23. predlaga, naj se prispevek mest in regij k izvajanju načrtov za nacionalna in regionalna partnerstva v celoti vključi v želeno naložbeno pot prek različnih programov EU, da bi projekti, ki se financirajo iz teh načrtov ali okvirnega programa, prejeli skupno podporo ter bi na podlagi svojih rezultatov dosegli višjo raven družbene ali tehnološke zrelosti in prispevali k skupnim ciljem teh programov;

Mesta, regije in njihovi inovacijski ekosistemi kot nepogrešljivi člen za uspešne sinergije z okvirnim programom

24. poziva, naj se v okvirnem programu uporablja aktivna kombinacija evropskih sredstev, ki podpirajo raziskave in inovacije, da bi okrepili znanstveno odličnost, evropsko konkurenčnost in uresničili strateške cilje okvirnega programa, ter poudarja strateško vlogo raziskovalne in tehnološke infrastrukture, interoperabilnih podatkovnih prostorov in rešitev, ki temeljijo na umetni inteligenci, kot ključnih dejavnikov za pospeševanje inovacij in razširjanje rešitev;

25. podpira ustanovitev Evropskega sklada za konkurenčnost, vendar meni, da je njegovo izvajanje odvisno od tesnih in trdnih povezav z okvirnim programom, zlasti pri opredelitvi mehanizmov, ki ju povezujejo; v zvezi s tem je treba v skladu z avtonomijo okvirnega programa za raziskave in inovacije zagotoviti učinkovito udeležbo s področja raziskav v splošni strukturi upravljanja, ki poleg ustreznih nacionalnih in regionalnih predstavnikov vključuje tudi strokovnjake s področja raziskav;

26. meni, da mora biti cilj evropske konkurenčnosti tesno povezan s cilji teritorialne in socialne kohezije ter da se je treba izogibati prekomerni koncentraciji financiranja, infrastrukture in inovacijskih zmogljivosti na omejenem številu že tako uspešnih območij;

27. v zvezi s tem se strinja, da je treba v okvirnem programu vzpostaviti bolj operativne sinergije z Evropskim skladom za konkurenčnost, pri čemer je treba mesta in regije vključiti kot ključne akterje pri ponovni vzpostavitvi konkurenčnosti EU; zato poziva, naj se mesta in regije tesno vključi v skupno upravljanje okvirnega programa in Sklada za konkurenčnost v vseh oblikah teh sinergij;

28. poudarja, da morajo naložbe EU v raziskave in inovacije prispevati k pravičnemu prehodu ter podpirati ustvarjanje kakovostnih delovnih mest, razvoj znanj in spretnosti, predvidevanje sprememb na trgu dela in pravičen dostop do priložnosti, ki jih ustvarjata zeleni in digitalni prehod na vseh območjih;

29. pozdravlja poenostavljeno usklajevanje med izvajanjem načrtov za nacionalna in regionalna partnerstva, da se mestom in regijam omogoči sovlaganje v projekte, ki se sofinancirajo iz okvirnega programa, in poziva, naj bodo tesno vključeni v strukture za posvetovanje z deležniki, kot sta svet za konkurenčnost industrije in tehnologije ali svet za družbene izzive;

Okvirni program za podporo evropskega raziskovalnega prostora in statuta evropskih raziskovalcev

30. ponovno poudarja, da mora biti Evropa sposobna svojim najodličnejšim raziskovalcem nuditi varno in privlačno delovno okolje ter da mora okvirni program služiti temu cilju; poudarja pomen nadnacionalnih skupnih raziskav za evropski raziskovalni prostor, v zvezi s tem poudarja vlogo evropskih visokošolskih ustanov in univerz pri ustvarjanju in vrednotenju znanja ter poziva, naj se to upošteva pri strukturi in proračunu programa Obzorje Evropa;

31. poziva k pripravi statuta za evropske raziskovalce, ki bi z medsebojnim priznavanjem omogočal lažje izmenjave med raziskovalci ter varnost glede delovnih pogojev in socialne podpore, ne glede na državo, v kateri delajo;

32. spodbuja krepitev dinamike evropskega raziskovalnega prostora z objavo razpisov brez vnaprej določenih tem in načelno krepitvijo narave financiranja raziskav od spodaj navzgor; poleg tega se zavzema za to, da se v nekaterih delih programa združujejo projekti v portfelje v skladu s pristopom mreže agencij za napredne raziskovalne projekte (ARPA) ter jih tako tudi strokovno tesneje spremljajo vodje programov, tudi zato, da bi bilo izkoriščanje rezultatov raziskav učinkovitejše;

33. meni, da bi tako priznanje na podlagi tega statusa pomagalo zajeziti beg možganov in povečati privlačnost za mednarodne raziskovalce kot dopolnilo programa „Izberi Evropo“;

34. poudarja, da je treba obravnavati beg možganov in spodbujati resnično kroženje talentov v EU, tudi z dodatno podporo regijam, ki se soočajo s trajnimi izgubami zmogljivostmi na področju raziskav, inovacij ter znanj in spretnosti, da bi preprečili koncentracijo odličnosti v omejenem številu grozdov;

35. poudarja, da so evropske raziskave in inovacije vodilne v svetu na področjih trajnostnosti, krožnega gospodarstva in prilagajanja podnebnim spremembam, zato poziva, naj se tem področjem tudi v prihodnjem obdobju financiranja nameni osrednja vloga, tudi zato, da bi dodatno povečali privlačnost EU kot cilja za vodilne raziskovalce z vsega sveta.

V Bruslju, 7. maja 2026

Predsednica
Evropskega odbora regij
Kata TÜTTŐ